

STUDIA
ŻRÓDŁOZNAWCZE
Commentationes

V

STUDIA ŹRÓDŁOZNAWCZE

V

A C A D E M I A S C I E N T I A R U M
E T L I T E R A R U M P O L O N A
I N S T I T U T U M H I S T O R I C U M

COMMENTATIONES

V

WARSZAWA — POZNAN 1960
PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

STUDIA
ŹRÓDŁOZNAWCZE

V

WARSZAWA — POZNAŃ 1960
PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

E R R A T A

Strona	Wiersz	Zamiast	Ma być
8	12 od dołu	Stanisław Przybysz	Tadeusz Przybysz
12 i 13	4 „ „	Vieillard	Vieilliard
	i 10 od góry	poswspólnym	po wspólnym
40	23 od dołu	Studia Źródłoznawcze	Studia Źródłoznawcze
63	17 „ „	1,1958	2,1958
63	8 „ „	<i>hellige</i>	<i>heilige</i>
68	17 „ „	<i>ιστοριας</i>	<i>ιστοριας</i>
72	17 od góry	krwia, która	krwia, która
75	20 „ „	wielkością	wielością
84	2 od dołu	ore	fore
86	11 „ „	Ratyczbonie	Ratyzbonie
117	15 „ „	reueil	recueil
119	20 „ „	125	135
120	5 od góry	kilka	106
122	6 od dołu	(s)	[s]
125	17 „ „	processionis	processionis
126	10 „ „	Prepositura	Praepositura
			*[ta sama pisownia w dalszych notkach Nakielskiego]
130	18 i 29	+	†
135	8 od dołu	XVII ^o	XVII ^e
135	7 „ „	contenant	contenant
135	3 „ „	eator	lator
149	10 od góry	feriq	feria
161	12 „ „	mary	mapy
198	9 „ „	Πανεπιστήμου 'Αθηνῶν	Πανεπιστήμου 'Αθηνῶν
199	8 i 11 od góry	Przeździeckiego	Przedzkieckiego

Komitet Redakcyjny
Aleksander Gieysztor, Brygida Kürbisówna, Gerard Labuda
Sekretarz: *Ryszard Walczak*

Adresy Redakcji
Poznań, Czerwonej Armii 90, tel. 522-03
Warszawa, Krakowskie Przedmieście 26/28, tel. 619-88

Wydawnictwo seryjne poświęcone naukom pomocniczym historii
oraz źródłoznawstwu polskiemu i powszechnemu

Tom V
przygotowany w Pracowni Edytorskiej Instytutu Historii PAN
w latach 1958-1959

PRINTED IN POLAND

Okładkę i obwolutę projektował
Tadeusz Chlebowski

Na obwolucie pisarz średniowieczny.
Na podstawie J. le Goff, *Les intellectuels au moyen-âge*, Paris 1957 (przerys reprodukcji)

SPIS RZECZY

Artykuły i rozprawy

Stella Maria Szacherska, Z dziejów kancelarii książąt kujawskich w XIII wieku. Dwa nieznane dokumenty szpetańskie	1
Tadeusz Brzostowski, Ze studiów nad Pawłem Włodkowicem. W sprawie autorstwa <i>Speculum aureum</i>	25
Jan Glinka, Ród Klausucia w wiekach XIII–XVI. Ze studiów nad kształtowaniem się i różnicowaniem społecznym bojarstwa litewskiego (cz. 2)	35
Ryszard Walczak, Pamiętniki Marcina Grunewega	57

Dyskusje i przeglądy

Barbara Krzemieńska — Dušan Třeštík, O dokumencie praskim z roku 1086	79
Kazimierz Jasiński, Uzupełnienia do genealogii Piastów. Dokończenie	89
Jindřich Šebánek, Nový český diplomatár	113

Deperdita

Zofia Budkowa, Rocznik miechowski	119
---	-----

Recenzje

H. Ludat, Das Jerusalemer Kreuz, Köln-Graz 1956 (<i>Andrzej Poppe</i>)	137
Katalog inwentarzy archiwalnych, Warszawa 1957 (<i>Adam Stebelski</i>)	139
B. Indra, Opavská papírná, Opava 1956 (<i>Włodzimierz Budka</i>)	141
В. Н. Щепкин — М. В. Щепкина, Палеографическое значение водяных знаков, Проблемы Источниковедения 6 (1958) (<i>Włodzimierz Budka</i>)	144
Н. Г. Бережков, Общая формула дня определения для недели, Проблемы Источниковедения 6 (1958) (<i>Kazimierz Jasiński</i>)	147
D. Haacke, Feria quinta = am fünften tage vor = am donnerstag vor? Archivalische Zeitschrift 54(1958) (<i>Kazimierz Jasiński</i>)	148
S. Konarski, Armorial de la noblesse polonaise titrée, Paris 1959 (<i>Włodzimierz Dworzaczek</i>)	149
P. E. Schramm, Kaiser Friedrichs II. Herrschaftszeichen, Göttingen 1955 (<i>Gerard Labuda</i>)	154
E. Szmańda, Zagadnienia z historycznej toponomastyki ziemi chelmińskiej, Język Polski 34(1954) (<i>Jerzy Luciński</i>)	155
Н. Н. Воронин, Анонимное Сказание о Борисе и Глебе, Труды Отд. Древнерусской Лит. 13(1957) (<i>Andrzej Poppe</i>)	156
Повести о житии Михаила Клопского. Подг. текстов и статья Л. А. Дмитриевой, Москва—Ленинград 1958 (<i>Andrzej Poppe</i>)	158
В. Т. Пашута, Образование литовского государства, Москва 1959 (<i>Józef Matuszewski</i>)	161
Lettres de Henri III, roi de France recueillies par P. Champion, t. I, Paris 1959 (<i>Józef Matuszewski</i>)	162
Rachunki z prac budowlanych na zamku w Nowym Mieście Korczynie, przyg. do druku i poprz. wstępem J. Karwaszowska, Kwartalnik HKM 4(1956) nr 2, zesz. dod. (<i>Józef Mitkowski</i>)	163
A. Bombaci, Nuovi fermani greci di Maometo II, Byzantinische Zeitschrift 47(1954) (<i>Wincenty Swoboda</i>)	164
Z. Wojas, Kancelaria grodzka krakowska za starosty Jana Firleja, Archeion 27(1957) (<i>Janina Bielecka</i>)	165
Instrukcje gospodarcze dla dóbr magnackich i szlacheckich, wyd. B. Baranowski, J. Bartyś, A. Keckowa i J. Leskiewicz, t. I, Wrocław 1958 (<i>Barbara Smoleńska</i>)	167
Sz. Wacholz, Akty prawne Rewolucji krakowskiej, Czasopismo Prawno-Historyczne 8(1956) (<i>Marian Tyrowicz</i>)	169

Materiały do historii miast, przemysłu i klasy robotniczej w okręgu łódzkim, t. I opr. G. Missalowa, t. II opr. R. Kaczmarek, Warszawa 1957–1958 (<i>Władysław Bortnowski</i>)	171
B. Limanowski, Pamiętniki 1835–1870. Przedm. A. Próchnika, Warszawa 1937 i *1957 (<i>Irena Pietrzak-Pałowska</i>)	174
Uzupełnienie do recenzji (<i>Włodzimierz Dworzaczek</i>)	177

Zapiski krytyczne i sprawozdania

F. Graus, K otázkám metodiky středověkých dějin, Československý Časopis Historický 4(1956) (G. L.)	179
J. Polišensky – L. Hrabová, K některym otázkám metodiky historické práce, Československý Časopis Historický 5(1957) (G. L.)	179
V. Husa, Metoda – metodika – metodologie, Československý Časopis Historický 6(1958) (G. L.)	179
R. Aigrain, L'Hagiographie, [Paris] 1953 (B. K.)	180
W. Kula, Metrologia historyczna, Przegląd Historyczny 50(1959) (G. L.)	180
W. Treue, Das Filmdokument als Geschichtsquelle, Historische Zeitschrift 186(1958) (G. L.)	180
J. Šebánek, Pomocné vědy historické v ČSR, Československý Časopis Historický 5(1957) (G. L.)	181
Б. Г. Литвак, О некоторых приемах публикации источников статистического характера, Исторический Архив 1957 (S. B.)	181
R. Marsina, O potrebe a zásadách vydávania Slovenského Diplomatára, Historický Časopis 5(1957) (G. L.)	181
S. Thompson, Motif-Index of Folk-Literature, t. I–VI, Copenhagen 1955–1958 (A. G.)	182
Mediaevalia Philosophica Polonorum, t. I–III, Warszawa 1958–1959 (Z. B.)	182
Nottingham Mediaeval Studies 1–3(1957–1959) (A. G.)	182
Dirección General de Archivos y Bibliotecas, Boletín 6(1957) (A. G.)	183
J. Sawicki, Materiały do polskiej bibliografii historyczno-prawnej, Czasopismo Prawno-Historyczne 6–10(1954–1958) (J. L.)	183
Inventario General de Manuscritos, t. III, Madrid 1957 (A. G.)	183
F. Paprocki, Polonica w archiwach Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Studia i Materiały do Dziejów Wielkopolski i Pomorza 5(1959) (G. L.)	183
W. Nowodworski, Rękopis Jana Dąbrówki czy rękopis lubiński? Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne 1(1959) (Z. B.)	183
Z. Wójcik, Źródła archiwalne do historii polskiej sztuki wojennej, Studia i materiały do historii sztuki wojennej t. II, Warszawa 1956 (B. M.)	183
P. Classen, Kaiserreskript und Königsurkunde, Archiv für Diplomatik 1(1955); 2(1956) (B. K.)	184
H. Fichtenau, Note sur l'origine du préambule, Le Moyen Age 62(1956) (A. G.)	185
Å. Ljungfors, Bidrag till svensk diplomatik, Lund 1955 (G. L.)	185
Z. Fiala, K počatkum listin v Čechách, Sborník Historický 1(1953) (A. D.)	185
H. Beumann – W. Schlesinger, Urkundenstudien zur deutschen Ostpolitik, Archiv für Diplomatik 1(1955) (G. L.)	185
J. Stiennon, Étude sur le Chartrier et le Domaine de l'Abbaye de Saint Jacques de Liège, Paris 1951 (B. K.)	186
K. Maleczyński, Kilka dokumentów z archiwum joannitów w Orliku, Sobótka 12(1957) (G. L.)	187
A. Blaschka, Das Monumentum Thorunense, Philologische Vorträge, Wrocław 1959 (K. L.)	187
A. Czaharowski, Kopiariusz klasztoru norbertanek w Żukowie, Zapiski Historyczne 23(1957) (G. L.)	187
R. Filhol, Le vieux coutumier de Poictou, Bourges 1956 (J. M.)	187
J. Matuszewski, Les manuscrits du coutumier pruthène, Études offertes à Pierre Petot, Paris 1959 (A. G.)	188
Polskie statuty ziemskie, opr. L. Łysiak i S. Roman, Wrocław – Kraków 1958 (J. M.)	188
J. Wimmer, Materiały do zagadnienia liczerności i organizacji armii koronnej, Studia i materiały do historii wojskowości t. IV, Warszawa 1958 (B. M.)	189
T. Nowak, Praca Andrzejego dell'Aqua, Studia i materiały do historii wojskowości t. IV, Warszawa 1958 (B. M.)	189
P. G. Thielen, Das Grosse Zinsbuch des Deutschen Ordens, Marburg 1958 (G. L.)	189
Византијски извори за историју народа Југославије. Уредник Г. Острогски, т. I, Београд 1955 (W. S.)	190
Гръцки извори за българската история, под ред. на В. Бешевлиев, т. I, София 1954; Латински извори за българската история, под ред. на И. Дуйчев, М. Войнов, Б. Примов, В. Велков, т. I, София 1958 (W. S.)	190
Corpus Christianorum, Turnhout 1954 i n. (A. G.)	190
Wydawnictwa paleograficzne Urs Graf-Verlag 1950–1957 (A. G.)	191
J. López de Toro, Las Abreviaturas en un manuscrito y un incunable, Archivio Paleografico Italiano n. s. 2/3(1956/7–1958) (A. G.)	192
W. Heinemeyer, Studien zur Geschichte der gotischen Urkundenschrift, Archiv für Diplomatik 1(1955) (A. D.)	192
L. Fekete, Die Siyaqat → Schrift in der türkischen Finanzverwaltung, t. I–II, Budapest 1955 (W. S.)	192
J. Stiennon, Où en sont les études d'épigraphie médiévale en Belgique? Extrait des Annales de la Fédération historique et archéologique de Belgique, Courtrai 1955 (B. K.)	192
F. Panzer, Inschriftenkunde, Deutsche Philologie im Aufriss I. Band 2. Lieferung, Berlin-Bielefeld-München 1957 (B. K.)	193

M. Plezia, Neues zum Ps. Aristotelischen Buch vom Apfel. Philologische Vorträge, Wrocław 1959 (K. L.)	193
M. Plezia, Od Arystotelesa do Złotej legendy, Warszawa 1958 (B. K.)	193
N. Höing, Die „Trierer Stilübungen“, Archiv für Diplomatik 1(1955); 2(1956) (B. K.)	194
A Magyarok elődeiről és honfoglalásról. [Red.] Gy. Györfi, Budapest 1958 (K. Már.)	195
J. Kuranc, De Prisco Panita rerum scriptore quaestiones selectae, Lublin 1958 (G. L.)	195
Ф. Барышин, Чуда Димитрия Солунского, Београд 1953 (W. S.)	195
E. Kamíková, Rým a rytmus Václavské legendy, Listy Filologicke 7(1959) (B. K.)	195
H. Bulin, Staré Slovensko v údajoch tz. Bavorského Geografa, Historický Časopis 6(1958) (G. L.)	196
M. Wojciechowska, Ze studiów nad rękopisami Kosmasa, Sborník Historický 5(1957) (G. L.)	196
M. Wojciechowska, Kosmas z Pragi a benedyktyni. Opuscula C. Tymieniecki dedicata, Poznań 1959 (G. L.)	196
F. M. Bartoš, Nová recenze Dalimila, Listy Filologicke 7(1959) (B. K.)	196
K. Horálek — Z. Horálková, Moravskoslezská písň, Slezský Sborník 1958 (J. K.)	197
И. П. Еремин, Волынская летопись 1289—1290 г., Труды Отд. Древнерусской Лит. 13(1957) (J. O.)	197
Б. И. Дубенцов, К вопросу о так называемом «Летописце княжения тферского», Труды Отд. Древнерусской Лит. 13(1957) (J. O.)	197
Г. Зоғао, Ҳозуми в пегъ тон төйғюн соңлтавн, Афған 1958 (W. S.)	198
K. Pieradzka, Genealogia biblijna i rodowód Słowian w pierwszej księdze „Annales“ Jana Długosza, Nasza Przeszłość 8(1958) (B. K.)	198
A. Strzelecka, Długosz w świetle nowych badań, Nasza Przeszłość 8(1958) (G. L.)	198
K. Pieradzka — W. Semkowicz-Zarembina, Komunikat o reedycji Annales Poloniae, Kwartalnik Historyczny 66(1959) (G. L.)	199
Listy Krzysztofa Opalińskiego do brata Łukasza, pod red. i ze wst. R. Pollaka, Wrocław 1957; W. Dworzaczek, Krzysztof Opaliński w świetle własnej korespondencji, Przegląd Historyczny 50(1959) (G. L.)	199
Kara Mustafa vor Wien. Das Tagebuch der Belagerung Wiens 1683 [wyd.] R. F. Kreutel, Graz-Wien-Köln 1955 (W.S.)	199
Bulletin Du Cange 25—28(1955—1958) (B. K.)	199
Ch. Parain, Un mot du vocabulaire de synthèse historique: Agriculture, Revue de Synthèse 77(1956) (A. G.)	200
J. Matuszewski, O państwie i Państwie, Czasopismo Prawno-Historyczne 10(1958) (A. G.)	200
M. Plezia, Nazwa osobowa Kadłubek, Onomastica 3(1957) (A. G.)	201
А. В. Соловьев, Византийское имя России, Византийский Временник 12(1957) (T. W.)	201
K. Jasiński, Ilustracje kalendarzowe w rękopisie wrocławskim, Kwartalnik HKM 7(1959) (G. L.)	201
П. М. Раевский, Род царя, царевен и князей Шуйских, Париж 1957 (T. W.)	202

Komunikaty

Repertorium fontium historiae medii aevi (Aleksander Gieysztor)	203
Planowanie francuskich badań mediewistycznych w zakresie źródeł i źródłoznawstwa (Aleksander Gieysztor)	203
Nauki pomocnicze w Czechosłowacji w okresie powojennym (Jadwiga Krzyżaniakowa)	205
Wydawnictwa źródłowe i prace źródłoznawcze historyków węgierskich (Aleksander Gieysztor)	207
150-lecie AGAD (Irena Sulkowska)	207
Archiwalizacja akt redakcyjnych i prasowych (Marian Tyrowicz)	208

SPIS TABLIC I RYCIN

Do art. S. M. Szacherskiej (między s. 8—9 i 16—17)

- Tabl. I. 1. Krampsko 1255, s. d. Kazimierz ks. łęczycki i kujawski nadaje biskupstwu włocławskiemu miasto niemieckie we Włocławku i młyn na Zgłowiączce. KDPol. II/1, nr 68
Tabl. II. 2. Łęczyca 3 VIII 1260. Kazimierz, ks. łęczycki i kujawski potwierdza darowiznę rz. Warty pod Uniejowem na rzecz kościoła gnieźnieńskiego. KDW I, nr 388.
Tabl. III. 3. Kazimierz 6 II 1261. Kazimierz ks. łęczycki i kujawski rozsąduje spór między Stefanem Bałdrzymem oraz opatem sulejowskim Piotrem o wieś Bałdrzychów. AGAD, nr 5638; KDPol I, nr 49.

Do art. R. Walczaka (między s. 64—65)

- Tabl. I. 1. Gruneweg, fragment k. 246^r. Początek właściwych Pamiętników
2. Gruneweg, fragment k. 392^r. Początek opisu Warszawy
Tabl. II. 1. Gruneweg k. 483^v. Fragment pierwszej podróży do Turcji w 1582 r.

Do art. Z. Budkowej (między s. 122—123)

- Tabl. I. 1. Rocznik miechowski f. 136
Tabl. II. 2. Rocznik miechowski f. 136^v
Tabl. III. 3. Rocznik miechowski f. 137
Tabl. IV. 4. Rocznik miechowski i f. 137^v
Tabl. V. 5. Rocznik miechowski f. 138
Tabl. VI. 6. Rocznik miechowski f. 138^v

Do art. J. Glinki

Tablica genealogiczna zstępnych Mikołaja Michnowicza i krewnych przyrodnich — między s. 46—47.
Mapa osad rodu Klausucia w kręgu Wawerki w XV i XVI w. — s. 53

TABLES DES MATIÈRES

Articles et études

Stella Maria Szacherska, Une étude sur la chancellerie de Casimir duc de Łęczyca et de Cuyavie	22
Tadeusz Brzostowski, Études sur l'oeuvre de Paul Włodkowic (Paulus Vladimiri)	34
Jan Glinka, Le clan de Klausuc aux siècles XIII—XVI. Études sur la noblesse lithuanienne (IIde partie)	55
Ryszard Walczak, The Memoirs of Martin Gruneweg	77

Discussions et revues

Barbara Krzemieńska — Dušan Třeštík, A propos de la charte de l'an 1086 pour l'archêveché de Prague	87
Kazimierz Jasiński, Les compléments de la généalogie des Piast (Fin)	110
Jindřich Šebánek, Le nouveau recueil des chartes tchèques	117

Deperdita

Zofia Budkowa, Le manuscrit déperdu avec les Annales de Miechów	135
Comptes rendus	137
Notes critiques	179
Communications	203

SPIS WSPÓŁPRACOWNIKÓW — LISTE DES COLLABORATEURS

S. B.	Janina Bielecka, Poznań Stanisław Biernacki, Warszawa Władysław Bortnowski, Łódź Tadeusz Brzostowski, Warszawa Włodzimierz Budka, Kraków	B. M.	Benon Miśkiewicz, Poznań Józef Mitkowski, Kraków
Z. B.	Zofia Budkowa, Kraków	K. Mór.	Karol Mórawski, Warszawa
A. D.	Alina Dziadoszówna, Warszawa	J. O.	Jerzy Ochmański, Poznań
A. G.	Aleksander Gieysztor, Warszawa	Irena Pietrzak-Pawlowska, Warsaw	
	Jan Glinka, Warszawa		
	Kazimierz Jasiński, Toruń		
	Barbara Krzemieńska, Łódź		
J. K.	Jadwiga Krzyżaniakowa, Poznań	W. S.	Andrzej Poppe, Warszawa
B. K.	Brygida Kürbisówna, Poznań		Stanisław Przybysz, Poznań
G. L.	Gerard Labuda, Poznań		Barbara Smoleńska, Warszawa
	Zofia Leszczyńska, Kraków		Adam Stebelski, Warszawa
K. L.	Kazimierz Liman, Poznań		Irena Sułkowska, Warszawa
J. L.	Jerzy Luciński, Poznań		Wincenty Swoboda, Poznań
J. M.	Józef Matuszewski, Poznań	M. T.	Stella Maria Szacherska, Warsaw
			Jindřich Šebánek, Brno (ČSR)
			Marian Tyrowicz, Kraków
			Dušan Třeštík, Praha (ČSR)
			Ryszard Walczak, Poznań
		T. W.	Tadeusz Wasilewski, Warszawa

Państwowe Wydawnictwo Naukowe

Wydanie pierwsze. Nakład 850 + 150 egz.
Ark. wyd. 32,25 Ark. druk. 28,25 + wklejki
Papier wkleślodrukowy klasa III, 90 g.
Oddano do składu 11. 3. 1960 r. Pod-
pisano do druku 17. 10. 1960 r. Druk
ukończono w październiku 1960 r. Zam.
1112/60 Cena zł 98,-

Zakłady Graf. im. M. Kasprzaka, Poznań.
L-9

Cena zł 98,—